

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Комунального закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №218 комбінованого типу Криворізької міської ради
від 30 грудня 2022р., №100

СТРАТЕГІЯ впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року

Загальні питання

Ця Стратегія визначає базові принципи, цільові групи, стратегічні цілі та завдання щодо реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти.

Ця Стратегія ґрунтується на таких принципах:

змістових - дотримання демократичних цінностей і свобод, рівності, справедливості, демократії, верховенства права, егалітарності (рівності прав і можливостей), поваги до людської гідності, доступності, недискримінації;

функціональних - системність, інклюзивність та широке, активне і значуще залучення жінок і чоловіків та всіх заінтересованих сторін до реалізації цієї Стратегії, проведення моніторингу та оцінки прогресу її реалізації, відкритість і прозорість, інноваційність, інтерсекційність та врахування потреб різних груп залежно від можливих додаткових підстав для дискримінації (раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак);

організаційних - об'єктивність та обґрунтованість визначення проблем у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, проведення оцінки їх масштабу, відповідність міжнародним нормам та зобов'язанням, оптимальність варіантів розв'язання проблем, орієнтація на кращі міжнародні стандарти та практики у сфері освіти, відкритість процесу реалізації положень цієї Стратегії та надійний механізм підзвітності, включаючи конкретність, досяжність цілей та вимірюваність очікуваних результатів її реалізації.

Цільові групи і сфери впровадження

Реалізація цієї Стратегії спрямована насамперед на такі цільові групи:

здобувачки і здобувачі освіти - вихованки/вихованці;

управлінський, педагогічний персонал у сфері освіти, який забезпечує ефективність та якість її функціонування, від чийх уявлень, поглядів, ідеалів, оцінок та переконань значною мірою залежить світогляд майбутніх поколінь;

батьки та законні представники здобувачок і здобувачів освіти, які здійснюють виховання дітей, формують їх уявлення про світ та є взірцем поведінки.

Упровадження принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти повинно здійснюватися згідно з концепціями, програмами, планами, розробленими центральними органами виконавчої влади, із залученням провідних вчених, незалежних експертів і експертів з урахуванням міжнародного досвіду.

Інтеграція до європейського співтовариства потребує істотної перебудови усіх соціальних інституцій та процесів на нових, демократичних принципах, вільних від будь-якої форми дискримінації, зокрема за ознакою статі. Такою є політика держав - членів Європейського Союзу, які проголосили одним з основних засобів демократизації суспільства політику гендерного мейнстримінгу (gender mainstreaming policy) як системну стратегію створення рівних можливостей для жінок і чоловіків, подолання асиметрії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та дискримінації за ознакою статі в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Саме тому в контексті європейського спрямування розвитку українського суспільства особливої значущості набуває впровадження у сфері освіти принципів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

В КЗДО №218 КТ КМР реалізація державної політики та провадження просвітницької діяльності щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків здійснюються відповідно до Закону України “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” і спрямовані на:

- утвердження гендерної рівності; недопущення дискримінації за ознакою статі;
- застосування позитивних дій;
- запобігання та протидію насильству за ознакою статі, у тому числі всім проявам насильства стосовно жінок;
- забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень;
- забезпечення рівних можливостей жінок і чоловіків щодо поєднання професійних та сімейних обов’язків;
- підтримку сім’ї, формування відповідального материнства і батьківства;
- виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у сфері освіти;
- захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Керуючись розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020р. №1578 “Про затвердження плану заходів з реалізації зобов’язань Уряду України, взятих в рамках міжнародної ініціативи “Партнерство Біарріц” з утвердження гендерної рівності” перед закладом освіти поставили зобов’язання:

- розвиток інклюзивного та гендерно чутливого публічного простору, дружнього до сімей з дітьми та маломобільних груп населення;
- забезпечення наскрізності принципів гендерної рівності в освіті;
- протидія домашньому та гендерно обумовленому насильству;
- відсутність розриву в оплаті праці жінок і чоловіків;
- удосконалення законодавства у сфері соціальних відпусток, пов’язаних із народженням дитини та доглядом за нею.

Згідно з планом заходів з реалізації зобов’язань Уряду України, взятих в рамках міжнародної ініціативи “Партнерство Біарріц” з утвердження гендерної рівності, забезпечення наскрізності принципів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти передбачає:

- розроблення та затвердження цієї Стратегії;
- затвердження плану заходів з реалізації цієї Стратегії;

проведення гендерного моніторингу закладу освіти.

Важливим аспектом принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків є також створення і розвиток в Україні сучасної системи освіти впродовж життя із забезпеченням рівного доступу до неї жінок і чоловіків будь-якого віку.

Стратегія удосконалення освіти в контексті врахування принципів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків під час формування та реалізації політики у сфері освіти передбачає визначення ряду базових принципів, які сприятимуть прийняттю організаційних, управлінських та педагогічних рішень під час практичного застосування принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти.

Стратегічні цілі та показники їх досягнення

Метою цієї Стратегії є забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія будь-якій дискримінації у сфері освіти, для всіх учасниць/учасників освітнього процесу, шляхом запровадження змін у структурно-організаційному та змістовно-процесуальному аспекті.

Реалізація цієї Стратегії сприятиме досягненню таких стратегічних цілей:

комплексне впровадження принципів, політики і заходів щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності та недискримінації у нормативно-правових документах у сфері освіти як одне з ключових питань фундаментальних прав і пріоритетів у контексті євроінтеграції;

посилення ролі закладу освіти у координації дій суб'єктів реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти, запобігання та протидії насильству і дискримінації та вдосконалення освітнього процесу на засадах рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності, недискримінації, інклюзивності та протидії насильству, зокрема за ознакою статі;

посилення компетенції і можливості професійної спільноти фахівчинь і фахівців з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, розширення міжнародного співробітництва у напрямі забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія будь-якій дискримінації, впровадження практик інклюзивності у сфері освіти як основи для подолання наслідків військових дій і післявоєнної відбудови України.

Стратегічні цілі, завдання, спрямовані на їх досягнення, та показники досягнення цілей

Стратегічна ціль 1. Комплексне впровадження принципів, політики і заходів щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності та недискримінації у нормативно-правових документах у сфері освіти як одне з ключових питань фундаментальних прав і пріоритетів у контексті євроінтеграції

Завданнями, спрямованими на досягнення стратегічної цілі, є:

внесення змін до локальних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері дошкільної освіти;

проведення гендерно-правової експертизи нормативної бази у сфері дошкільної освіти, а саме:

- нормативно-правових актів, що регламентують діяльність у сфері дошкільної освіти (Закон України “Про дошкільну освіту”);

підготовка пропозицій щодо нормативно-правових актів у сфері освіти відповідно до висновків про проведення гендерно-правової експертизи;

перегляд, оновлення і розроблення стандартів для рівня дошкільної освіти, відповідних професійних стандартів шляхом визначення ціннісних орієнтирів, ключових компетентностей, результатів навчання з урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

проведення гендерно-правової експертизи нормативно-правових актів у сфері освіти, що регламентують освітню, організаційну, фінансово-господарську діяльність закладу дошкільної освіти;

дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків під час розроблення нормативно-правових актів у сфері освіти (у тому числі тих, що стосуються кодексу корпоративної культури закладу освіти), зокрема включення такого принципу до переліку пріоритетних напрямів діяльності закладу освіти;

ведення документообігу з урахуванням принципів недискримінаційних мовлення/мови шляхом впровадження стратегій фемінізації, нейтралізації, уникнення андроцентризму та сексизму;

використання в діловодстві допустимих сучасними нормами української мови форм жіночого роду поряд із чоловічими відповідниками для позначення осіб різної статі;

проходження раз на три роки гендерного аудиту закладу освіти;

забезпечення системного використання гендерно чутливого, недискримінаційних мовлення/мови під час ведення документообігу у сфері освіти.

Стратегічна ціль 2. Посилення ролі закладу освіти у координації дій суб’єктів реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти, запобігання та протидії насильству і дискримінації та вдосконалення освітнього процесу на засадах рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності, недискримінації, інклюзивності та протидії насильству, зокрема за ознакою статі.

Реалізація цієї Стратегії можлива за умови провадження цілеспрямованої системної освітньої діяльності, орієнтованої на створення освітнього середовища з рівними можливостями для самореалізації особистості незалежно від її статі.

Завданнями, спрямованими на досягнення цілі, є:

формування недискримінаційного освітнього середовища у закладі дошкільної освіти з урахуванням Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 1, ст. 22), створення безбар’єрного, інклюзивного середовища, дружнього до сімей з дітьми та маломобільних груп населення;

використання інноваційних педагогічних технологій, форм та методів навчання/виховання, що сприяють створенню та підтримці у навчанні/вихованні атмосфери взаємоповаги, взаємодії, колегіальності та інклюзивності, унеможливають дискримінаційне (несправедливе, упереджене) ставлення один до одного всіх суб’єктів освітнього процесу;

формування та розвиток в учнівства та студентства уявлення про рівні права та можливості жінок і чоловіків, неповторну індивідуальність кожної особи;

виховання з урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків як пріоритетного завдання виховної роботи закладу дошкільної освіти;

розроблення та впровадження програм підготовки фахівчинь і фахівців у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

проходження сертифікаційних тренінгових програм та програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників та перепідготовки кадрів з питань гендерної рівності і недискримінації;

запровадження гендерної складової у стандартах вищої освіти за всіма спеціальностями;

сприяння у закладах дошкільної освіти заохоченню хлопців і дівчат до спільної господарсько-побутової праці, спільних занять/ігор, спільного користування ігровим/навчальним інвентарем;

реалізація у закладі освіти спільних просвітницьких соціально-розвивальних проектних ініціатив, спрямованих на подолання стереотипів та дискримінації за ознакою статі;

усунення у закладі освіти упередженості за ознакою статі щодо здобувачок і здобувачів освіти (їх нахилів, здібностей та задатків, уподобань та можливостей у навчанні, рівня навчальних досягнень);

недискримінаційна комунікація у взаємодії учасниць і учасників освітнього процесу;

формування навичок безпечної взаємодії з інформаційно-комунікаційним середовищем, що надає доступ до принизливого контенту сексуального або насильницького характеру, який може бути шкідливим;

збалансування з урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у закладі дошкільної освіти - предметно-розвивального середовища, процесу добору іграшок, облаштування осередків діяльності (ігрових зон), доступу дітей до обладнання з урахуванням їх інтересів, без закріплення за статевою ознакою та із забезпеченням однакових можливостей у доступі до різних іграшок, спортивного інвентарю тощо;

сприяння участі членів родини здобувачів освіти у просвітницьких заходах щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (привернення уваги до нав'язування стереотипів за ознакою статі через інформаційне оточення, дитячу літературу, марковані за ознакою статі іграшки та одяг; ознайомлення із різноманітними проявами сексизму тощо);

проведення у закладі дошкільної освіти комплексної експертизи, зокрема антидискримінаційної експертизи навчальної та навчально-методичної літератури, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами;

організація у закладі дошкільної освіти освітнього процесу, спрямованого на оволодіння дівчатами і хлопцями рядом варіативних моделей поведінки для їх успішної подальшої самореалізації; надання суб'єктам навчально-виховного процесу інформації щодо можливості професійного самовизначення без обмеження їх рамками "жіночих/чоловічих" професій;

надання здобувачкам і здобувачам повної загальної середньої, позашкільної та професійної (професійно-технічної) освіти повної та вичерпної інформації щодо

можливості професійного самовизначення та оволодіння професійними вміннями відповідно до особистісних здібностей та інтересів без обмеження їх рамками “жіночих/чоловічих” професій для подальшої повноцінної та вичерпної самореалізації в дорослому житті, взаємин у родині здобувачок і здобувачів освіти, рівної відповідальності жінки і чоловіка за народження та виховання дітей, а також створення доброзичливої атмосфери без цькування чи дискримінації, яка утверджує повагу до гідності усіх членів родини здобувачок і здобувачів освіти і сприяє особистісному зростанню; розкриття можливостей у досягненні певного (бажаного) статусу в громадсько-політичній діяльності незалежно від статевої приналежності; проведення кампаній для інформування та мотивації дівчат і жінок щодо вибору нестереотипної кар’єри STEM (наука, технології, інженерія, математика);

запровадження у закладі освіти програм з позитивної взаємодії, педагогіки партнерства, педагогіки миру, соціально-емоційного та етичного навчання, що базуються на взаємній повазі до гідності особи без дискримінації;

підготовка методичних рекомендацій та програм підвищення кваліфікації щодо недискримінаційного навчання, створення недискримінаційного освітнього контенту, формування гендерно чутливого освітнього простору, використання гендерно чутливої та недискримінаційної мови;

забезпечення міжособистісної взаємодії на основі здатності сприймати унікальність і потреби кожної людини для співпраці у процесі забезпечення загального блага і суспільного добробуту;

проведення заходів, які сприяють кращому розумінню унікальності і значимості кожної людини, що допомагатиме пізнавати світ, збагачувати свідомість у співпраці та довірі;

систематизування наявних напрацювань, досвіду впровадження, а також розміщення академічних текстів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на веб-сайті закладу освіти для забезпечення можливості використання під час підготовки майбутніх фахівчинь і фахівців;

сприяння педагогічних працівниць/працівників щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, зокрема включення до планів підвищення кваліфікації навчальних та спеціальних курсів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

включення гендерної культури/компетентності до загальних компетентностей педагогічних працівниць/працівників із зазначенням у посадових інструкціях та включенням заходів щодо підвищення кваліфікації з формування гендерної культури як пріоритетних;

проведення навчання та консультування осіб, які проводять антидискримінаційну експертизу навчальної та навчально-методичної літератури;

урахування досвіду проведення попередньої антидискримінаційної експертизи навчальної та навчально-методичної літератури та визначення єдиного алгоритму її проведення;

запровадження обов’язкового проведення антидискримінаційної експертизи всієї навчально-методичної літератури та утворення відповідної постійнодіючої експертної структури.

Стратегічна ціль 3. Посилення компетенції і можливості професійної спільноти фахівчинь і фахівців з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і

чоловіків, розширення міжнародного співробітництва у напрямі забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Актуальним є питання щодо формування в усіх учасниць і учасників освітнього процесу базових знань, умінь та навичок з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, підтримки освітніх ініціатив партнерства з установами, організаціями, соціальними інституціями та службами, громадським сектором відповідного профілю для підтримки та розвитку інклюзивних освітніх політик, практик та процесів, забезпечення підготовки відповідних спеціалісток/спеціалістів, які навчають постраждалих або осіб, які вчинили будь-які акти насильства.

Для реалізації цієї Стратегії необхідно посилити сучасний кадровий потенціал закладу освіти за такими напрямками:

Формування компетентності з урахуванням недискримінаційного підходу за ознакою статі фахівчинь і фахівців у сфері освіти шляхом навчання на окремих курсах з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в системі післядипломної освіти;

Завданнями, спрямованими на досягнення цілі, є:

інформаційна та науково-методична підтримка впровадження принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти, забезпечення взаємодії закладів освіти, створення системи наукової комунікації та кооперації;

організація просвітницької діяльності, інформаційна підтримка працівниць і працівників закладів освіти з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, правових аспектів гендерної рівності, забезпечення підготовки відповідних спеціалісток/спеціалістів, які навчають постраждалих або осіб, що вчинили будь-які акти насильства;

розроблення навчальних програм із забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, консолідація зусиль фахівчинь і фахівців як у закладах освіти, так і за їх межами (забезпечення взаємодії закладів освіти різного рівня з батьками, родиною, громадськістю);

оприлюднення на веб-сайтах закладу освіти навчальних програм із забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків для інформаційно-методичної підтримки впровадження принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти;

підвищення кваліфікації педагогічних працівниць/працівників за всіма спеціальностями з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

забезпечення відповідності освітньої діяльності з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків таким вимогам (одній з них), як наявність у педагогічних працівниць/працівників закладу освіти практичного досвіду проведення гендерного аудиту та/або аналізу, антидискримінаційної експертизи; досвіду консультування центральних та місцевих органів виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; досвіду участі у міжнародних проектах та/або організаціях, діяльність яких пов'язана з розв'язанням проблем дискримінації за ознакою статі;

організація та проведення наукових заходів, виконання наукових досліджень з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

застосування періодичних наукових та методичних видань з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

опрацювання у межах граничної чисельності працівниць/працівників питання щодо можливості призначення в закладі освіти радниці/радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі;

формування висококваліфікованої фахової спільноти у гендерних дослідженнях та забезпечення гендерної рівності;

розміщення на веб-сайті закладу освіти інформації щодо реалізації цієї Стратегії;

запровадження під час прийому на роботу працівниць/працівників у сфері освіти (зокрема під час їх призначення на керівні посади) обов'язкового підвищення кваліфікації з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Стратегічна ціль 4. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія будь-якій дискримінації, впровадження практик інклюзивності у сфері освіти як основи для подолання наслідків військових дій і післявоєнної відбудови України

Завданнями, спрямованими на досягнення цілі, є:

передбачення навчальними програми (серія резолюцій Ради безпеки ООН “Жінки, мир, безпека”) підвищення рівня обізнаності, забезпечення спроможності, висвітлення ролі жінок і дівчат у конфліктному та постконфліктному врегулюванні;

підвищення кваліфікації педагогічних працівниць/працівників як сертифіковане навчання з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в обсязі не менше двох кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи;

посилення освітніх спроможностей щодо протидії насильству, в тому числі за ознакою статі, подолання його наслідків та забезпечення гарантій його неповторення шляхом впровадження спеціальних напрямів роботи психологічної, медичної та інших служб, розширення співпраці з правоохоронними органами та органами правосуддя;

професійна підготовка та підвищення кваліфікації педагогічних працівниць/працівників щодо запобігання та протидії насильству, у тому числі за ознакою статі, шляхом виконання програм з позитивної взаємодії, педагогіки партнерства, педагогіки миру, соціально-емоційного та етичного навчання та подолання травм;

забезпечення паритетності відображення внеску жінок у перемогу як у військовій, так і цивільній сфері, в навчальних програмах та освітньому середовищі;

забезпечення військової, національно-патріотичної підготовки в закладах освіти різного рівня, позбавлення стереотипних уявлень про роль жінок і чоловіків;

популяризація моделей соціальної поведінки, що передбачають рівний розподіл сімейних та побутових обов'язків;

підвищення рівня обізнаності про зв'язок гендерних питань і питань безпеки, відповідних стандартів та практики на національному та міжнародному рівні;

здійснення обміну з організаціями громадянського суспільства інформацією щодо врахування гендерного аспекту у конфліктний та постконфліктний період;

участь освітян у реалізації проектів із забезпечення ефективного демократичного цивільного контролю за Збройними Силами і сектором безпеки і оборони з урахуванням вимоги щодо забезпечення на постійній основі прав людини, гендерної рівності і міжнародного гуманітарного права у сфері освіти;

стале відновлення і реконструкція освітньої інфраструктури з урахуванням недискримінаційного та інклюзивного підходу (подолання гендерного розриву та забезпечення доступу всіх учасників освітнього процесу до ресурсів), широкої інтеграції гендерних підходів у постконфліктному суспільстві;

посилення соціального захисту освітян, переважна більшість яких є жінками в умовах безпекових викликів, відновлення після воєнного вторгнення.

Порядок проведення моніторингу, оцінювання результатів реалізації Стратегії та звітування

Результати реалізації цієї Стратегії оцінюються шляхом обговорення на Загальних зборах закладу.

Під час проведення оцінювання результатів реалізації цієї Стратегії можуть враховуватися статистична інформація, результати соціологічних досліджень, опитувань громадської думки, моніторингу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти, проведених органами державної влади, органами місцевого самоврядування.